

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชื่อไทย : ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Corn , Maize

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Zea mays* L.

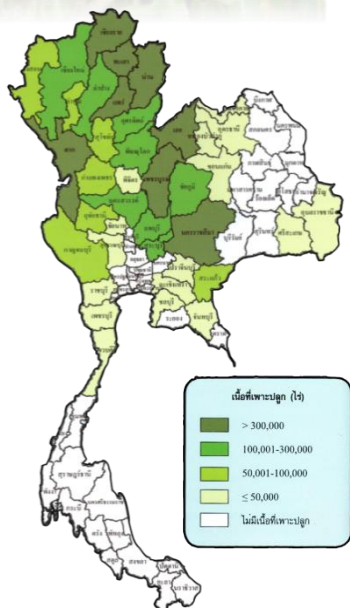
โดย นายกิตติพงษ์ คงศรีไพโร

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายวิทยา ตีอินทร์

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชไร้อุตสาหกรรม



ข้อมูลพื้นฐานการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			
รายการ	2560/61	2561/62	2562/63
จำนวนครัวเรือน	418,822	396,673	433,787
ขึ้น ทบก. (ครัวเรือน)**	305,093**	346,911**	394,906**
พ.ท. ปลูก (ล้านไร่)	6.717	6.89	6.732
ขึ้น ทบก. (ล้านไร่)**	5.297**	5.691**	6.756**
ผลผลิตรวม (ล้านตัน)	4.958	5.155	4.309
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	736	735	720
ต้นทุนต่อ กก. (บาท)	6.12	6.04	6.68
ต้นทุนต่อไร่ (บาท)	4,486.91	4,363.35	4,406.69

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

** กรมส่งเสริมการเกษตร

แหล่งผลิตที่สำคัญ	
เพชรบูรณ์	12.49%
นครราชสีมา	9.52%
น่าน	9.43%
ตาก	7.02%
เลย	8.48%

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ร้อยละการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63													
ปี	ปี 2562						ปี 2563						
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	รวม
ร้อยละ	0.14	1.10	6.64	18.06	24.05	22.22	10.17	4.25	2.70	3.49	4.68	2.50	100
ฤดูฝน (ปลูก 1 มีนาคม – 31 ตุลาคม)										ฤดูแล้ง (ปลูก 1 พ.ย. – 28 ก.พ. ของปีถัดไป)			

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา ความชื้น 14.5% (บาท/กก.)													
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2560	6.26	6.30	6.45	5.97	6.00	6.40	5.54	6.21	6.00	5.86	6.18	6.92	6.10
2561	8.06	8.24	8.30	8.48	8.48	8.63	7.17	6.77	6.56	7.22	8.33	8.78	7.97
2562	8.97	8.19	8.05	7.82	7.49	7.82	7.69	7.33	7.42	7.39	7.66	7.86	7.97
2563	7.81	7.46	7.42	7.49	7.72	7.92	8.12	7.49	-	-	-	-	7.60

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นำเข้า			ซื้อได้เปรียบ - เสียเปรียบของไทย			ส่งออก			
ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ซื้อได้เปรียบ	ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	0.167	783.99	- มีอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์รองรับผลผลิตทั้งหมดตามการขยายตัวของภาคปศุสัตว์	2558	0.081	716.74	ส่งออกไปยัง ฟิลิปปินส์		
2559	0.124	678.19	- สามารถนำไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้	2559	0.582	4,855.34	อินโดนีเซีย มาเลเซีย		
2560	0.096	579.34	หลากหลาย	2560	0.321	2,321.67			
2561	0.154	900.93	ข้อเสียเปรียบ	2561	0.082	685.41			
2562	0.681	4,772.17	- ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน	2562	0.002	17.85			
			นำเข้าจาก สปป.ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา						
			- พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน/อาศัยน้ำฝน/บางพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม						
ประเทศคู่ค้าของไทย ฮ่องกง เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์			ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก สหรัฐอเมริกา จีน บราซิล สหภาพยุโรป อาร์เจนตินา (ไทยอยู่ลำดับที่ 24 ของโลก)			ประเทศคู่แข่งของไทย สหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา			

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
<p>1. ประเทศไทยมีภูมิอากาศเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สามารถปลูกได้ในหลายพื้นที่</p> <p>2. เกษตรกรกว่าร้อยละ 95 ยอมรับและใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง</p> <p>3. มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมในประเทศที่มีความสามารถในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร</p> <p>5. ไทยเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน</p> <p>6. มีนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในการวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>7. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทยปลอดภัยปราศจากการดัดแปรทางพันธุกรรม (Non Genetic Modified Organisms : Non - GMOs)</p> <p>8. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถนำไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้หลากหลาย เช่น พลาสติกชีวภาพ (ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) เอทานอล (ทดแทนพลังงาน)</p> <p>9. สามารถปลูกในพื้นที่นาฤดูแล้ง เพื่อทดแทนการทำนาปรังได้</p>	<p>1. ด้านการผลิต</p> <p>1.1 เกษตรกรบางส่วนเพาะปลูกพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม และเพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อย</p> <p>1.2 เกษตรกรบางส่วนเพาะปลูกในพื้นที่ป่าและไม่มีเอกสารสิทธิ์</p> <p>1.3 พื้นที่เพาะปลูกร้อยละ 95 อยู่นอกเขตชลประทาน อาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูก มีความเสี่ยงกับภาวะฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง</p> <p>1.4 ผลผลิตกระจุกตัว เนื่องจากร้อยละ 60 ของผลผลิตทั้งหมดเก็บเกี่ยวในช่วงปลายฤดูฝน (ก.ย.- พ.ย.) ส่งผลให้มีความชื้นสูงและเกิดอะพลาทอกซิน</p> <p>1.5 ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย น้ำมัน และอัตราค่าจ้างแรงงานมีราคาแพง ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว บางพื้นที่มีการใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทดแทนแรงงาน แต่ต้องประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเช่นกัน เนื่องจากราคาน้ำมันและค่าจ้างเพิ่มขึ้น</p> <p>1.6 ขาดการรวมกลุ่ม ไม่มีเงินทุน ทำให้การผลิตและการบริหารจัดการผลผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนสูงต่อหน่วยผลผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น</p> <p>1.7 การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเรื่องการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ให้แก่เกษตรกรยังไม่ทั่วถึง และแพร่หลาย</p> <p>1.8 เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการผลิต การตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็วทันเหตุการณ์</p> <p>2. ด้านการตลาด</p> <p>2.1 ราคาไม่มีเสถียรภาพเนื่องจากผลผลิตภายในประเทศส่วนใหญ่เพาะปลูกในช่วงต้นฤดูฝนและเก็บเกี่ยวในช่วงฝนตกชุก ผลผลิตคุณภาพต่ำ ความชื้นสูง และประดักออกสู่ตลาด ประกอบกับมีผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีราคาต่ำกว่าเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงเดียวกันส่งผลให้อุปทานในประเทศมีมากกว่าความต้องการใช้ ทำให้ราคาตกต่ำ</p> <p>2.2 ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรที่เข้มแข็งทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตและไม่สามารถบริหารจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (การลดความชื้นและการเก็บรักษาผลผลิต)</p>	<p>1. ด้านการผลิต</p> <p>1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มผลผลิต ต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิต)</p> <p>1.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพในราคาถูก (ลดต้นทุน)</p> <p>1.3 กระจายผลผลิตให้ออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ เพื่อมิให้ผลผลิตประดักออกสู่ตลาด เกษตรกรขายได้ราคาต่ำ โดยปรับสัดส่วนการผลิต ต้นฝน : ปลายฝน : แล้ง จาก 72 : 23 : 5 เป็น 30 : 20 : 50 (ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง หลังการทำนาเขตชลประทานและพื้นที่ที่มีศักยภาพทดแทนการปลูกข้าวนาปรัง)</p> <p>2. ด้านการตลาด</p> <p>2.1 รักษาเสถียรภาพด้านราคา และการตลาด</p> <p>2.2 สร้างความมั่นคงทางรายได้แก่เกษตรกร</p> <p>3. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ</p> <p>3.1 สร้างความชัดเจนด้านนโยบายและการแก้ไขกฎระเบียบข้อกำหนด</p> <p>3.2 การจัดการผลผลิตข้าวโพดจากประเทศเพื่อนบ้านตามสัญญาทางการค้าอาเซียน</p> <p>3.3 พัฒนาระบบข้อมูลเชื่อมโยงการผลิตการตลาด</p> <p>4. ด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>4.1 ส่งเสริมการลงทุน</p> <p>5. ด้านการวิจัย</p> <p>5.1 วิจัยการผลิต</p> <p>5.2 วิจัยการตลาด</p> <p>5.3 วิจัยด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>5.4 สร้างและพัฒนาบุคลากร</p>

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
	<p>2.3 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95) ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มขึ้น ตามการเติบโตของภาคปศุสัตว์ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาในภาคปศุสัตว์มักส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดด้วย</p> <p>2.4 การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆยังมีน้อย</p> <p>2.5 เกษตรกรไม่สามารถวางแผนการผลิต การตลาดสอดคล้องกับสถานการณ์ เพราะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตลาด การผลิต</p> <p>3. ด้านการแปรรูปเพิ่มมูลค่า การพัฒนาและวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมอื่น นอกจากอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เช่น อุตสาหกรรมแป้งข้าวโพด น้ำมันข้าวโพด และไบโอพลาสติก ยังมีน้อย</p> <p>4. ด้านวิจัย</p> <p>4.1 ขาดการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (Climate change)</p> <p>4.2 กฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการวิจัย โดยเฉพาะด้านปรับปรุงพันธุ์ เช่นการนำเข้าเชื้อพันธุกรรมและการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ</p> <p>4.3 ขาดการถ่ายทอดผลการวิจัยด้านการผลิตไปสู่ภาคปฏิบัติของเกษตรกร</p> <p>4.4 ขาดการถ่ายทอดผลการวิจัยด้านการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์ไปสู่ภาคเอกชน</p> <p>4.5 ขาดบุคลากรดำเนินงานวิจัย การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ทดแทนบุคลากรรุ่นเก่าที่เกษียณอายุ</p>	